

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Pontifex & Legati de morum legibus rursus agunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1546. Romanam spectantia, ita multò liberius, quod in se erat, illius causæ iudicium ei permisisset. Atqui res ita se habet: Protestantes cum Synodum execrationibus probrisque repudiant; Nuntios Pontificios, qui ipsos inuitant, contumeliis insectantur; Colonienfis, promulgato indicti Concilij diplomate cunctos Episcopos obtrogente, non accedit, neminem mittit, nihil absentiam purgat, accessit in ius à Pontifice, nec excusationem affert, nec pro se quemquam legat, neque causam à Concilio cognoscendam postulat. Pontifex post tot annos stimulatus querimoniis Cleri, Academicorum, finitimorum Antistitum, deiicit ab vna ex præcipuis Christiani Orbis Ecclesiis Pastorem, qui gregem suum à Catholicorum sententis abducebat. Ex his omnibus Protestantes concludunt, per consecutionem à Suauis comprobata, *Concilium non alterius rei causam esse, quam ut ipsos in fraudem coniceret.* Fingamus Pontificem hanc litem Concilio diiudicandam commisisse: num illa eò usque protrahenda erat, donec ipsum absolueretur; intereà verò permittendum Colonienfi, ut gregem veneno pasceret? Haud sanè. An confestim ferenda sententia? At non considerabat Suauis, hinc speciosorem colorem obtenturos Protestantes ad recusandum Concilium, quasi iudicem suspectum, quippe quòd mentem suam de ipsorum doctrinis patefecisset, iisdem in Colonienfis damnatione damnatis? Satius ergo fuit, ne suspicio in Protestantibus augesceret, ab illius causæ iudicio Synodum abstinere. Sæpè non minus contra supremi Tribunalis auctoritati, ab eo, ne quid importunè agat, causam amouere, quàm eiusdem potestati quamlibet quæstionem profligandam subiicere: quemadmodum qui gladium obrinet periclitum, non quolibet vsu eum exerceat necesse est, si nauiter exerceat velit in prælio.

CAPVT II.

Pontifex & Legati de morum legibus rursus agunt.

Ceterum, an Concilium ad hæreticos decipiendos indictum fuisset, an ad efficaciter consulendum Christianæ Reipublicæ detrimentis, reliqua Pontificis acta demonstrabant. Nauimus, à Paulo concreditum fuisse Legatis tenorem diplomatis, quod ipse meditabatur ad Ecclesiam reformandam, & Episcopis gratificandum, eorumque iudicium deposci. Hi verò instantibus curis obsessi, responsum super eo non nisi post celebratam Sessionem reddidere. Tunc verò significarunt; * Si quædam Patribus emolde

* Literæ Legatorum ad Fatnesium, 10. Aprilis 1546.

emolumenta ante Concilium, & dum se quisque tamquam peculiarem tantummodò Præsulem agnoscebat, fuissent concessa, illis utique satisfactura fuisse; tunc verò & vota & iura sua metientibus tanti sublimitate Senatus, in quo ipsi confidebant, & vbi ipsorum singulis collegarum omnium dignitas ac potentia ex parte communicabatur, opus esse, ad eorum explendos animos, largiori manu diffundere id quod antea constricto pugno leuiter aspergere satis fuisset: nihilominus plerosque Patrum haud videri immodica supra quàm par esset appetentes. Quare si quod ipsos deceret in curanda subditorum salute, obtinuisent, cui rei nec ex diuinis, nec ex humanis rationibus deesse fas erat, votis expletis acquieturos. Et quoniam Pontifex sententiam Legatos rogauerat, præsertim de redigendis in ordinem *Datarie*, quam vocant, facultatibus, auctores ipsi erant, vt ea ab operibus, non à diplomatibus initium caperent: opera & prodesse magis Christiano generi, & minùs obligare Pontificem; & posse per experientiam melius docere, quo pacto conducentia & duratura Diplomata conficienda. Contra verò; si à Diplomatis sumeretur exordium, in obstacula nec opinata offendi posse, quæ ad retrocedendum cogerent, materiamque populorum obrectationibus suppeditarent, quasi promulgata fuissent non ad abusus corrigendos, sed ad Christianos decipientes. Præterea, si aperto Concilio id fieret, sed ipso inconsulto, argumentum id futurum vel diffidentia, vel contemptus; adeoque minimè sperandum, Episcopos alacri animorum sensu comprobaturus id quod sancitum fuisset, ipsorum comprobatione nequaquam priùs quæsità.

Admonebant pariter, vt iis quæ in Pontificio Senatu agebantur, melior forma præscriberetur: curandum proinde, vt Ecclesie, in quibus Episcoporum essent Cathedra, habito pro eo ac par est examine distribuerentur; quæ verò concedebantur iis quos Principes nominabant, viris maturitate, grauitate ac doctrinâ præditis impertirentur, qui residere in illis possent ac vellent. Sed potissimum, vt multæ simul Ecclesie nulli concederentur, ne ex ordine quidem Purpuratorum, qui præluere ceteris exemplo deberent. Episcoporum ordinem in residendi constantia præcipuè reformandum, quam omnes vti conuenientem ac necessariam fatebantur: sed opponerent, difficillimum id sibi vsu venire, dum suæ iurisdictionis exercitatio à triplici hominum genere præpediretur, à Regularium familiis, à profanis Principibus, atque à Sede Apostolica. Nimis durum esse, non solùm rescire se suo spoliari, sed etiam ad-

spicere;

spicere, ac per ignauiam atque vilitatem more priuati degere, ubi per auctoritatem ac reuerentiam iure Præsidis imperandum foret.

Quod ergo ad Regulares attinebat, cum ibi (aiebant Legati) illorum summi Præsides adessent, posse cum iis aliquid aptè componi. Quod spectabat ad Principes profanos, posse renouari, seu grauiores congeri pœnas sacrorum Canonum in sacra Iurisdictionis violatores: sed quod ad Apostolicam Sedem pertinet, à Pontificis æquitate medelam pendere. Querelas Episcoporum in componere oriri ex nimis pensionum oneribus, ex decimis frequenter imperatis, ex Ecclesiasticis ad sacros Ordines indignè promotis, et à se antea reiectis; ex immunitatibus quibus fruebantur Acolyti, Protonotarij, aliiq̃ue priuilegijs affecti; ex absolutionibus atque inhibitionibus *Romanæ Penitentiariæ*, ipsorum manus, ne flagitiosos compescerent, innectentibus; sed potissimum ex Sacerdotum animorum procuracionem complectentibus, quæ Aulicis conferbantur, ab ea procuracione longè degentibus, eique obeundæ sepiùs ineptis, & huiusmodi munerum multiplicatione ditatis. Neque huic incommodo satis obuiam iri alternatione in Diplomata designatâ, quâ concedebatur Episcopis, per alternos cum Pontificis menses Sacerdotia conferre, dummodò per eum mensẽ, quo illa ab Episcopo distribuenda vacabant, nullo die abfuerint ab Ecclesia. Cùm enim huiusmodi alternatio multis exceptionibus limitaretur, & reliquis sex anni mensibus Sacerdotiorum collatio à Romano Pontifice habenda esset; haud affatim consulebatur huic negotio, nisi ordo collationum, quæ fori Pontifici erant, aptè componeretur: ibi statui, inuiolatè oportere animorum curas hominibus doctrinâ ac probitate dignis demandari, qui ad munus per seipos administrandum adigi possent; neque adeò præcellentes vel natalium fortunâ, vel munerum dignitate, vt nequirent Episcopi eos habere tamquam sibi subditos, quos sibi siue pares in exultatione, siue superiores agnoscerent.

Seminaria promouenda censebant, quippe sacre militiæ excelsæ palæstras egregias.

Mala exaggerabant, ex eo genere concessionum exorta, quæ *expectatiuas* nuncupabant; quibus tunc erat locus, cum videlicet Sacerdotium primò vacaturum in certa quapiam Dicecesi concedebatur alicui, cum facultate capeßendæ possessionis absque vllò Iudicis mandato, ne concertandum cum Ordinariis esset, sibi ius collationis tribuentibus. Vnde fiebat, à plerisque huic impetrari concessionem, alijs de alijs inficijs, vel suam vnoquoque

existimante aliquo titulo reliquis præferendam, ac postea ad ineundam possessionem alicuius Sacerdotij conferendi, armorum vi concurrere, more bellorum. Suam postremo liberiorem in ea conscribenda epistola rationem excusabant; quòd sibi viderentur fidelium admittorum partes esse, cum apud alios de Principis rebus gestis sermonem habent, omnem operam studiosè adhibere excogitandis corroborandisque argumentis ad Principis facta propugnanda; at è diuerso, apud Principem verba facturos, omne in illum studium prorsus exerere, quòd sincerè veritatis causam agant, eamque fideliter ipsi proponant.

5 Significabant denique, cum cæremoniæ, piæque exercitationes sanctioris Hebdomadæ ac Paschatis propius instarent, quindecim dierum spatio Patrum congressus intermittendos, seque eâ ratione adductos indixisse futuram Sessionem die remotiori, quam aliquin indicta fuisset; vnde rogare Pontificem, intra Paschatis hebdomadam responsonem remitteret, quòd ex luce per eam sibi communicata tutius cursum dirigerent ad habendas de abusibus quaestiones. Hisce communibus Legatorum literis peculiarem epistolam suam Ceruinus adnexuit, vbi animaduertit, quemadmodum necesse fuerat cogi Synodum, quòd ea pars Orbis Catholici quæ supererat, in Religione contineretur, ita pariter opus esse, accuratam morum ordinationem perfici, vt Episcopi eâ contenti quamprimum illi finem imponerent; quod & vniuersalis & peculiarium Ecclesiarum commoda postulabant.

6 Libuit mihi huius epistolæ summam recensere, quòd libertatis historica officio fungeret; simulque palàm fieret, agerentne Legati cum Pontifice ceu seruiles assentatores, an ceu studiosi veritatis assertores: nec minùs etiam quòd Ecclesia, quæ in præsentia cernitur collata cum ea quæ describitur anteacto sæculo, non ab iniquis obtreptatoribus, nec ab addictis illi defensoribus, sed à viris ingenuis, peritis atque veridicis, liqueat quantum emolumentum à Concilio accepit, iis malis omnibus expurgata, quæ sapientes ac religiosi Vaticani Senatores obseruarunt, cum emolumentum seu detrimentum recentium sanctionum aliâ mensione discerni nequeat, quam duorum extremorum collatione; ea verò sunt, rerum status præteritus, ac subsecutus.

Nec obseruare prætermittam, quemadmodum pessimum optimi corruptio esse solet; ita omnes Reipublicæ corruptelas ortum traxisse è gemina maximoperè optata in Principibus dote, indulgentia & remuneratione. Quarum prior, dum plerumque derogat

Part I,

K k k

legi,

* 13. Aprilis
1546. ad
Farnesium.

1546. legi, videlicet normæ, quæ ad rectè gubernandum optima censetur, disciplinam paulatim eneruarat; altera ex penuria paratorum, vt assolet, præmiorum: dum enim præterita merita remuneratæ us prouentibus honoribusque, qui ad præsentia in Rempublicam officia rependenda seruari debent, ipsa administris magis necessarius, longeque opportunioribus spoliatur; perinde ac si Princeps stipendia agri sui, colonis destinata, ad suos Aulicos remunerandos distraheret. Hisce autem malis occurrere arduum erat absque ope Concilij, hoc est, absque comprobatione communi. Si namque Romanus Pontifex id per se solus confecisset, in omnium inuidiam obtractationemque impegisset, ceu austerus atque illiberalis. Quod planè tunc patuit: cum enim in Senatu Vaticano 16. Aprilis noluisset Pontifex duas Ecclesias conferre, * in gratiam Galliarum Regis, duobus ab eo nominatis, ad alteram Ferrariensi Cardinali, ad alteram Borbonio, causatus, plures alias ab illis obtineri, & opus esse Episcopatum multiplicationi fines præscribere in viris etiam ita præcellis, tantique Regis gratiâ conspicuis; grauitèr conquesti sunt Galliarum ministri, vociferantes, coarctationem à Gallis inchoandam non esse: à qua certè querelâ minimè abstinuisset, quicumque primus idem pariter passus. Sed plausus magnimæ repulsæ * Tridenti datus querelam repressit, quippe damnatam communi Ecclesiæ iudicio, ceu rationi minimè consentaneam.

Nec Legati satis habuere, semel sua sensa Pontifici aperuisse, sed 7 habito post quintum diem vniuersali Cœtu ante sanctiorem Hebdomadam, ad expendendos abusus, quibus per futuram Sessionem consulendum erat, ad conciones ac prælectiones spectantibus, significarunt Farnesio, Animaduertere se in Patribus concordem voluntatem simul etiam agendi de obstaculis Episcopos prohibentibus, ne suis in Ecclesiis residerent: proinde satis memores adagi, Pannum septies dimetiendum, & semel concidendum, per frequentes maturosque congressus inter se discessisse de rationibus Synodi continuandæ: sed duas tantum posse in deliberationem venire: alteram, Si post receptionem sacrarum Literarum ac Traditionum ageretur de Conciliis & Apostolicis Constitutionibus recipiendis: alteram, Si ad trutinam vocarentur peculiaria dogmata ad nouas hæreses spectantia, initio ducto ab Originalis peccati dogmate, cui Redemptionis mysterium innititur; nauataque deinde opera argumento *Institutionis*, huic malo medentis, & Sacramentorum, quæ ad eam acquirendam, confirmandam ac recuperandam sunt instrumenta.

* Literæ
Massei ad
Cerinum,
16. Aprilis
1546.

* Responso
Cerini ad
Masseum,
24. Aprilis
1546.

8 Si prior iniretur via, perardua quædam obiici. Etenim aut proponeretur hæc receptio vniuersè stabilenda; & non modò eam futuram Patribus minùs gratam, sed minùs etiam opportunam, cum earum Constitutionum plures obsoleuissent, nec possent absque graui animorum motu restitui; plures quoque inter se repugnarent. Aut examini sigillatim subiicerentur; & id longissimi temporis opus, & infinitæ dissensionis fomitem futurum, dum amicis inter se conflegendum esset iis telis, quæ ad hostes conflegendos parauerant. Præterquam, quod vbi aliquorum Conciliorum sanctiones abrogarentur, offendi posset in aliqua turbulentiora ingenia, quæ contentionem suscitarent de excelsiori auctoritate inter Pontificem & Concilium: quam quæstionem Pontifex prudenter iniunxerat, procul à Patribus arcendam, quò schismatis periculum euitaretur. Alteram viam, quâ ingressuri essent in dogmata, Cæsarianis fortasse non placituram: sed ea de re haud multum laborare Legatos, vbi Pontifex aliter non imperaret.

9 Hinc itaque videre licet, quantum discrepet à vero Suauis, dum hic narrat, Legatos, cum intellexissent, in memorato confessu Patres à Cæsareis impulsos iam propendere ad solas morum leges, prætermittis dogmatibus, constituendas, datâ operâ distulisse rem publicæ deliberationis alex tantisper committere, dum eam Pontifici significarent; ipsum verò per literas illis redditas 2. Maij Legatos iussisse, quamuis ea obstarent, pergere in vtroque coniunctim argumento pertractando. Quæ narratio tot erroribus quot verbis constat. Nam Legati, vt dictum est, neque quidquam in hisce literis significarunt de huiusmodi Patrum propensione à se animaduersa; neque eas ad ostendendam Cæsarianorum voluntatem scripserunt, sed ad ineundam rectè rationem emendationis, de qua responsum memoratâ die secundâ Maij accepere. Equidem anceps sum, an id in Suauis penuria notitiæ, an affluentia malevolentia dicenda sit, quò ingenuum religiosumque Legatorum in Pontifice monendo studium obtegeret, nec minorem Pontificis prudentiam ac pietatem, in eorum, vt patebit, suscipiendo consilio.

Adiecerant iisdem literis, Cum in articulo de peccato Originali, & in connexo de *Iustificazione*, corruptelæ non essent, quæ illis peculiariter responderent; vbi ea dogmata discutienda susciperentur, futurum fuisse opportunum, Ecclesiæ correctionem profèqui: & dum agerentur duo iam proposita capita prælectionum & concionum, videri cum iis coniungendam de munere Antistitum tractationem, ad quod vtraque pertinent; ac pariter de residendi

K k k k 2 obli-

1546. obligatione, quippe ad eas exercendas necessaria, adeoque de ob-
cibus illam præpedientibus. Postremò iterùm instabant, vt ante
diem octauum post Pascha responsum acciperent.

* Literæ
Farnesij ad
Legatos,
17 Aprilis
1546.

Pontifex * promissam à Legatis emendationis formam aude-
re præstolabatur, vt qui existimaret, nullum pretiosius charu-
vectigal Principi conferri posse, quàm quod ex nobilissima posses-
sione prouenit, hoc est, ex ratione intelligentiaque subditorum.
Vnde eà formà acceptà, Legatorum fidem gratiarum actione com-
probauit. Et quoniam maturam deliberationem à Romanis Con-
sultoribus res postulabat, idcirco Paulus, quò Legatis gratificare-
tur responsi celeritate, * per velocissimum cursorem illud intra bi-
duum ad ipsos deferri curauit. Consilij Legatorum summa proba-
batur quidem Pontifici, sed eos de tribus commonebat. Primum,
cùm hanc morum ac iurisdictionis reparationem potissimum intenderent
Antistites, eà cautione rem Præsides agerent, vt quodcum-
que periculum procul haberent, ne Patres eà constitutà dilaberentur,
vel segrè operam darent Fidei tractationi, in eo fortasse vo-
tis Principum obsecundantes; quandoquidem dogmatum Decreta
videbantur Ecclesiæ confirmationi adedò necessaria, vt illorum præ-
cipue gratià Concilium fuisset coactum. Secundum, vt dum remo-
uerentur obstacula libero iurisdictionis Episcoporum exercitio, ab
Apostolica Sede eiusque Administris iniecta, vnà pariter consule-
retur iis impedimentis, quæ à profana potestate inferebantur; quò
curatio foret integra, & pars quælibet intra fines officij contineretur.
Tertium, vt quemadmodum Pontifex consenserat, ne illius
partis emendatio, quæ propriè proximeque sui muneris erat; abs-
que Synodi sententia decerneretur; ita similiter Synodus satius ha-
beret, nihil in eo absque consensu Pontificis definire. Ita præiudi-
cium ac gratia populorum minùs potenti fauentium efficit, vt qui
maior est, boni consulat conditionum æqualitatem cum minori.

* Eiusdem
Literæ,
24. Aprilis.

CAPVT III.

*Toletani studia ad decisiones Dogmatum impediendas: &
varia super ea re in Cætu generali sententia.*

AT Cæsarianis longè diuersa erant in animo. Toletanum
præualida mandata compellebant ad retardandas pro vili
dogmatum sanctiones, * ne Germanos offenderent, præter-
tium inter Comitia. Vnde per speciem Præsides salutandi, ea de re
sermonem inseruit, & quasi consilium suggereret, exquisitissimas
ratio-

* Literæ Le-
gatorum ad
Farnesium,
4. Maij.